

Důstojné odcházení

Šéf souboru činohry Národního divadla moravskoslezského v Ostravě Pavel Šimák si pro poslední režii před odchodem z divadla nemohl vybrat vhodnější titul, než je Shawův **Pygmalion**. Společně s dramaturgyní Klárou Špičkovou tento text v kvalitním Lukešově překladu upravil a vytvořil inscenaci, která může nadchnout a upoutat jak náročného, tak především zábavu očekávajícího diváka. Tvůrcům se podařilo citlivým způsobem vybalancovat humorné polohy s vážným poselstvím. Na jedné straně sledujeme komickou proměnu květinářky Lízy Doolittlové, na straně druhé vynívá výrazně trpce až výstražně varování ohledně manipulace s druhými, lze-li je přetvořit dle obrazu svého a zbavit vlastní identity, a to bez potřeby investovat do této proměny minimum citu.

Pavel Šimák známý příběh režuruje velmi dynamicky, přičemž leckdy využívá i nečinoherní, případně mimodivadelní prvky. Např. skupinové scény v úvodu, kdy Londýňané čekají v dešti na „nedostatkové“ taxíky, jsou realizovány ve svižných, téměř muzikálových choreografiích (pohybová spolupráce Denny Ratajský). Oblíbené, notoricky známé pasáže Lízy výuky profesorem fonetiky Higginsem (při použití děs vyvolávajícího stroje, jenž odkazuje snad k Lipského filmu Adéla ještě nevečeřela) jsou pak značně kráceny. Dívčino utrpení je zachyceno v projekci černobílého, tak trochu hororového filmu,

jenž ve zkratce a s vtipem (film je němý, a tak výuka správné výslovnosti vynívá poněkud naprázdno) urychluje děj. Nejen touto němou groteskou tvůrci odkazují k počátku 20. století. Mnohem důležitější je zdůraznění ženské emancipace, která se tehdy vlastně začala probouzet. Nejde tu jen o proměnu Lízy, ale i postoje dalších ženských postav. Ženy na jevišti – až na výjimky karikovaných postav matky a dcery Eynsford-Hillových (Marie Logojdová a Renáta Klemensová) – jsou výrazně emancipované a mají nad mužským světem rozumovou převahu. Paní Higginsová (tradičně výborná Veronika Forejťová) ztvárňuje až jakýsi archetyp moudré matky, která dokáže svého syna důrazně, ale důstojně pokárat za jeho manipulaci. Rovněž paní Pearcová (Anna Cónová) v netradičním kalhotovém kostýmu reprezentuje téměř mužský, rozumový přístup. Určitá dávka zdravé emancipace v závěru ovládne i samotnou Lízu, která se rozhodne opustit Higginse a postavit se na vlastní nohy. Lada Bělašková se s lehkostí vyrovnala s proměnou drzé, ušmudlané a přisprostlé květinářky (pěkně si pohrála s „děsivou“ výslovností v úvodních pasážích) přes trpící, vyjukanou a topornou Higginsovu žačku v krásnou, sebevědomou, i když váhající a v citech nejistou dospělou ženu. Nebojí se přecházet z klaunské polohy do důstojné vznešenosti a závěrečným monologem si publikum suverénně získá.

Lada Bělašková
(Líza) a **David**
Viktora (Higgins)
při tanci

FOTO RADOVAN
ŠŤASTNÝ

Vedle ženských postav vypadá většina těch mužských poněkud slabošsky. David Viktora rozehrává profesora Henry Higginse jako dětinského a rozmazleného fracka, který si neuvědomuje důsledky svého konání a je zcela zaslepen svými experimenty. Tuto jeho polohu umocňují i kostýmy (obří káro na saku, deštníček nasazený místo klobouku) nebo podivné, až úchylné zábavy (domácí hrátky v miniaturním dětském letadélku). Profesor Higgins si v závěru možná uvědomí důsledky svého činu, ale pro přílišnou ješitnost není ochoten chyby uznat a z morálního souboje s Lízou odchází poražen. Také Freddy Eynsford-Hill (Igor Orozovič) je vykreslen jako karikatura. Není společensky žádaným mladíkem, ale spíše nemeblem (opět odkaz na poetiku filmové grotesky), kterému však Líza nakonec dá pro jeho upřímnost

Národní divadlo moravskoslezské Ostrava – Georg Bernard Shaw: Pygmalion. Překlad Milan Lukeš. Režie Pavel Šimák, dramaturgie Klára Špičková, scéna Pavel Borák, kostýmy Blanka Tesařová. Premiéra 2. února 2012.

přednost před milovaným Higginsem. Rozsahem menší, ale vděčnou roli Lízina otce ztvárnil František Večeřa, který i po obléknutí slavnostního smokingu boduje jemně dávkovanou komikou.

Náznakové scéně vévodí jemná šikma umístěná v centru jeviště, na němž je minimum rekvizit (naddimenzované salónní kanape, židle, křeslo). Vidíme i dnes velmi módní obří retromotivy na tapetách, jejichž vzor se v negativu objeví také na kanapi. Kostýmy až na výjimky (ženský kalhotový kostým) odkazují v jemné stylizaci k době vzniku textu. Vše je podpořeno živou, dynamickou hudbou Zdeňka Krále.

Šimákův **Pygmalion** je důstojným rozloučením režiséra se souborem. Jeho **Pygmalion** má šanci stát se divácky úspěšným titulem.

PAVLA BERGMANNOVÁ